ORDONANȚA CURȚII (Camera a patra)

1 octombrie 2019 *

„Trimitere preliminară – Nepronunțare asupra fondului”

În cauza C-495/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Najvyšší súd Slovenskej republiky (Curtea Supremă a Republicii Slovace), prin decizia din 29 mai 2018, primită de Curte la 30 iulie 2018, în procedura penală împotriva

YX,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul M. Vilaras, președinte de cameră, doamna K. Jürimäe, domnii D. Šváby, S. Rodin și N. Piçarra (raportor), judecători,

avocat general: domnul M. Bobek,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

– pentru guvernul român, de C.-R. Canțăr, de A. Wellman și de L. Lițu, în calitate de agenți;

– pentru guvernul finlandez, de H. Leppo, în calitate de agent;

– pentru Comisia Europeană, de A. Tokár și de R. Troosters, în calitate de agenți,

după ascultarea avocatului general,

dă prezenta

Ordonanță

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 4 alineatul (1) litera (a) și alineatul (2), precum și a articolului 9 alineatul (1) litera (b) din Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor

* Limba de procedură: slovaca.

judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană (JO 2008, L 327, p. 27, rectificare în JO 2018, L 243, p. 21), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 81, p. 24) (denumită în continuare „Decizia-cadru 2008/909”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri privind recunoașterea și executarea, în Slovacia, a unei hotărâri judecătorești în materie penală pronunțată de o instanță cehă de condamnare a lui YX, resortisant slovac, la o pedeapsă privativă de libertate de cinci ani pentru fapte calificate de „sustragere de la impozite, taxe și alte plăți obligatorii”.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Articolul 3 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/909 prevede:

„Scopul prezentei decizii-cadru este de a stabili norme în temeiul cărora un stat membru urmează să recunoască o hotărâre judecătorească și să execute pedeapsa, în vederea facilitării reabilitării sociale a persoanei condamnate.”

4 Articolul 4 alineatul (1) din această decizie-cadru prevede:

„Cu condiția ca persoana condamnată să se găsească în statul emitent sau în statul de executare și ca respectiva persoană să-și fi dat consimțământul atunci când acesta i-a fost cerut în temeiul articolului 6, o hotărâre judecătorească, însoțită de certificatul al cărui model figurează în anexa I, poate fi transmisă unuia din următoarele state membre:

(a) statului membru de cetățenie al persoanei condamnate, pe teritoriul căruia trăiește aceasta; […]

[…]”

5 Articolul 13 din decizia-cadru menționată prevede:

„Statul emitent poate să retragă certificatul de la statul de executare atât timp cât executarea pedepsei nu a început încă în statul de executare, justificând această retragere. La retragerea certificatului, statul de executare nu mai dispune executarea pedepsei.”

Dreptul slovac

6 Reiese în esență din articolul 4 alineatul 1 litera a) din Zákon č. 549/2011 Z.z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii (Legea nr. 549/2011 privind recunoașterea și executarea hotărârilor prin care se impun sancțiuni penale privative de libertate în Uniunea Europeană), că o hotărâre de condamnare poate fi recunoscută și executată în Republica Slovacă în cazul în care faptele pentru care a fost pronunțată această hotărâre constituie infracțiune și în temeiul ordinii juridice slovace și dacă persoana condamnată este resortisant slovac care are reședința obișnuită pe teritoriul Republicii Slovace sau care are pe acesta legături familiale, sociale sau profesionale care pot contribui la facilitarea reabilitării acesteia în cursul executării pedepsei privative de libertate pe teritoriul acestui stat.

7 Potrivit articolului 3 litera g) din Legea nr. 549/2011, în sensul acesteia, se consideră „reședință obișnuită” reședința permanentă sau reședința temporară.

Litigiul principal și întrebările preliminare

8 Prin decizia din 10 noiembrie 2014 a Krajský soud v Ústi nad Labem (Curtea Regională din Ústi nad Labem, Republica Cehă), confirmată prin decizia din 27 februarie 2015 a Vrchní soud v Praze (Curtea Superioară din Praga, Republica Cehă), YX, resortisant slovac, a fost condamnat la o pedeapsă privativă de libertate de cinci ani pentru o infracțiune fiscală (denumită în continuare „hotărârea judecătorească în cauză”).

9 La 16 octombrie 2017, Krajský súd v Trenčíne (Curtea Regională din Trenčín, Slovacia) a primit de la Krajský soud v Ústi nad Labem (Curtea Regională din Ústi nad Labem) hotărârea judecătorească în cauză, însoțită de certificatul prevăzut în anexa I la Decizia-cadru 2008/909.

10 Prin decizia din 6 decembrie 2017, Krajský súd v Trenčíne (Curtea Regională din Trenčín) a recunoscut hotărârea judecătorească în cauză.

11 YX a introdus o acțiune împotriva acestei decizii la instanța de trimitere, Najvyšší súd Slovenskej republiky (Curtea Supremă a Republicii Slovace). În susținerea acțiunii formulate, el a invocat că, din anul 2015, trăiește în Republica Cehă, fapt pe care l-ar fi putut dovedi în cazul în care ar fi fost informat cu privire la procedura în fața Krajský súd v Trenčíne (Curtea Regională din Trenčín), astfel încât locul reședinței sale obișnuite nu ar fi fost stabilit pe teritoriul Republicii Slovace.

12 Instanța de trimitere arată că reiese din registrul de evidență a populației al Republicii Slovace că, începând de la 22 octombrie 1986, reședința permanentă a lui YX era înregistrată pe teritoriul acestui stat membru. Ea subliniază de asemenea că, potrivit dispozițiilor de drept național pertinente, reședința permanentă sau temporară a unui resortisant slovac pe teritoriul Republicii Slovace are un caracter pur indicativ și nu este supusă condiției ca resortisantul să locuiască efectiv acolo sau să aibă acolo legături familiale, sociale, profesionale sau de alt tip. Astfel, o decizie a unui alt stat membru prin care se impune o pedeapsă privativă de libertate poate fi recunoscută și executată în Slovacia atunci când resortisantul slovac condamnat, chiar dacă nu locuiește efectiv pe teritoriul slovac, are acolo, în plan formal, reședința sa permanentă sau temporară.

13 În aceste condiții, Najvyšší súd Slovenskej republiky (Curtea Supremă a Republicii Slovace) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 4 alineatul (1) litera (a) din [Decizia-cadru 2008/909] trebuie interpretat în sensul că criteriile prevăzute de acesta sunt îndeplinite numai în cazul în care persoana condamnată are, în statul membru al cărui resortisant este, legături familiale, sociale, profesionale sau de alt tip în considerarea cărora se poate prezuma în mod întemeiat că executarea pedepsei în acel stat poate facilita reabilitarea sa socială și că, prin urmare, acesta se opune unei dispoziții de drept național precum articolul 4 alineatul 1 litera a) din Legea nr. 549/2011, care permite în aceste cazuri recunoașterea și executarea unei hotărâri judecătorești doar pe baza reședinței obișnuite așa cum este înregistrată formal în statul de executare, fără a ține seama de aspectul dacă persoana condamnată are în acel stat legături concrete care să poată spori șansele sale de reabilitare socială?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la întrebarea precedentă, articolul 4 alineatul (2) din [Decizia-cadru 2008/909] trebuie interpretat în sensul că, inclusiv în ipoteza prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (a) din decizia-cadru, autoritatea competentă din statul emitent este ținută să verifice, chiar înainte de a transmite hotărârea judecătorească și certificatul, dacă executarea pedepsei de către statul de executare va răspunde scopului de a facilita reabilitarea socială a persoanei condamnate și, în acest context, [autoritatea respectivă] este totodată ținută să menționeze informațiile obținute la litera (d) punctul 4 din certificat, în special în cazul în care persoana condamnată afirmă în avizul exprimat potrivit articolului 6 alineatul (3) din decizia-cadru că are legături familiale, sociale sau profesionale concrete în statul emitent?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, articolul 9 alineatul (1) litera (b) din [Decizia-cadru 2008/909] trebuie interpretat în sensul că există un temei de nerecunoaștere și de neexecutare a unei hotărâri judecătorești și atunci când, în ipoteza prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (a) din decizia-cadru, nu este demonstrată, în pofida consultării menționate la alineatul (3) al acestui articol și a eventualei furnizări a altor informații necesare, existența unor legături familiale, sociale, profesionale sau de alt tip în considerarea cărora se poate prezuma în mod întemeiat că executarea pedepsei în statul de executare poate facilita reabilitarea socială a persoanei condamnate?”

Evoluțiile înregistrate după formularea cererii de decizie preliminară

14 Prin scrisorile din 4 iunie 2019, instanța de trimitere, precum și guvernul ceh au informat Curtea că Krajský soud v Ústi nad Labem (Curtea Regională din Ústi nad Labem) și-a retras cererea de recunoaștere a hotărârii judecătorești în cauză. Guvernul ceh a informat de asemenea Curtea că a fost dispusă executarea pedepsei în Republica Cehă și că YX își execută pedeapsa într-o închisoare a acestui stat membru începând de la 4 martie 2019.

15 Pe de altă parte, instanța de trimitere a informat că nu dorește să își retragă cererea de decizie preliminară pentru motivul că hotărârea Curții care va fi pronunțată în prezenta cauză ar putea fi pertinentă pentru decizia într-o altă cauză aflată pe rolul său.

16 Având în vedere aceste informații, Curtea, prin scrisoarea din 11 iunie 2019, a solicitat instanței de trimitere, pe de o parte, să confirme dacă este însă sesizată cu litigiul în cadrul căruia a prezentat cererea de decizie preliminară și, pe de altă parte, să precizeze dacă o menține.

17 Prin scrisoarea din 27 iunie 2019, primită de grefa Curții la 4 iulie 2019, instanța de trimitere a informat Curtea că procedura care a determinat cererea sa de decizie preliminară este suspendată în așteptarea hotărârii Curții. Instanța de trimitere a confirmat de asemenea că nu retrage această cerere de decizie preliminară pentru motivul că „hotărârea care urmează să fie pronunțată [ar fi] importantă pentru decizia care trebuie pronunțată într-o altă cauză cu care [aceasta] este sesizată, care cuprinde aceleași elemente de drept și de fapt și în care procedura a fost suspendată […] în așteptarea hotărârii Curții în prezenta cauză.”

Cu privire la cererea de decizie preliminară

18 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, procedura instituită prin articolul 267 TFUE este un instrument de cooperare între Curte și instanțele naționale cu ajutorul căruia Curtea le furnizează acestora din urmă elementele de interpretare a dreptului Uniunii care le sunt necesare pentru soluționarea litigiului asupra căruia urmează să se pronunțe (Ordonanța din 10 ianuarie 2019, Mahmood și alții, C-169/18, EU:C:2019:5, punctul 21 și jurisprudența citată).

19 Astfel, atât din textul, cât și din economia articolului 267 TFUE rezultă că procedura preliminară presupune ca un litigiu să fie efectiv pendinte în fața instanțelor naționale, acestea fiind chemate să pronunțe în cadrul său o decizie susceptibilă să ia în considerare hotărârea preliminară (a se vedea în special Ordonanța din 22 octombrie 2012, Šujetová, C-252/11, nepublicată, EU:C:2012:653, punctul 14, și Ordonanța din 3 martie 2016, Euro Bank, C-537/15, nepublicată, EU:C:2016:143, punctul 32).

20 Astfel, justificarea trimiterii preliminare nu este formularea unor opinii consultative cu privire la probleme generale sau ipotetice, ci nevoia inerentă soluționării efective a unui contencios (a se vedea în special Ordonanța din 22 octombrie 2012, Šujetová, C-252/11, nepublicată, EU:C:2012:653, punctul 15, și Ordonanța din 3 martie 2016, Euro Bank, C-537/15, nepublicată, EU:C:2016:143, punctul 33).

21 În speță, din cererea de decizie preliminară reiese că litigiul principal privește decizia Krajský súd v Trenčíne (Curtea Regională din Trenčín) de a recunoaște și de a declara executorie pe teritoriul slovac hotărârea judecătorească în cauză, care i-a fost transmisă de Krajský soud v Ústi nad Labem (Curtea Regională din Ústi nad Labem), însoțită de certificatul prevăzut la anexa I din Decizia-cadru 2008/909.

22 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul articolului 13 din Decizia-cadru 2008/909, la retragerea certificatului prevăzut în anexa I la aceasta, statul membru de executare nu mai dispune executarea pedepsei.

23 Or, din scrisorile adresate Curții la 4 și la 27 iunie 2019 reiese că Krajský soud v Ústi nad Labem (Curtea Regională din Ústi nad Labem) a retras cererea sa de recunoaștere a hotărârii judecătorești în cauză și că pedeapsa impusă împotriva lui YX este în curs de executare în statul membru emitent de la 4 martie 2019.

24 În consecință, trebuie să se constate că, în urma acestei retrageri, cauza principală a rămas fără obiect.

25 Rezultă că întrebările preliminare au în prezent un caracter ipotetic și că condițiile care permit Curții să continue procedura preliminară nu mai sunt îndeplinite.

26 În aceste condiții, Curtea constată că nu este necesar să se pronunțe asupra prezentei cereri de decizie preliminară.

27 Această constatare nu afectează posibilitatea sau, dacă este cazul, obligația instanței de trimitere de a sesiza Curtea cu o nouă cerere de decizie preliminară, în temeiul articolului 267 TFUE, dacă aceasta consideră că o astfel de decizie este necesară pentru soluționarea litigiului cu care este sesizată și în cadrul căruia, în opinia acesteia, se pun aceleași întrebări de interpretare a dreptului Uniunii.

Cu privire la cheltuielile de judecată

28 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Constată că nu este necesar să se pronunțe asupra cererii de decizie preliminară formulate de Najvyšší súd Slovenskej republiky (Curtea Supremă a Republicii Slovace) prin decizia din 29 mai 2018.

Semnături